

Welkom!

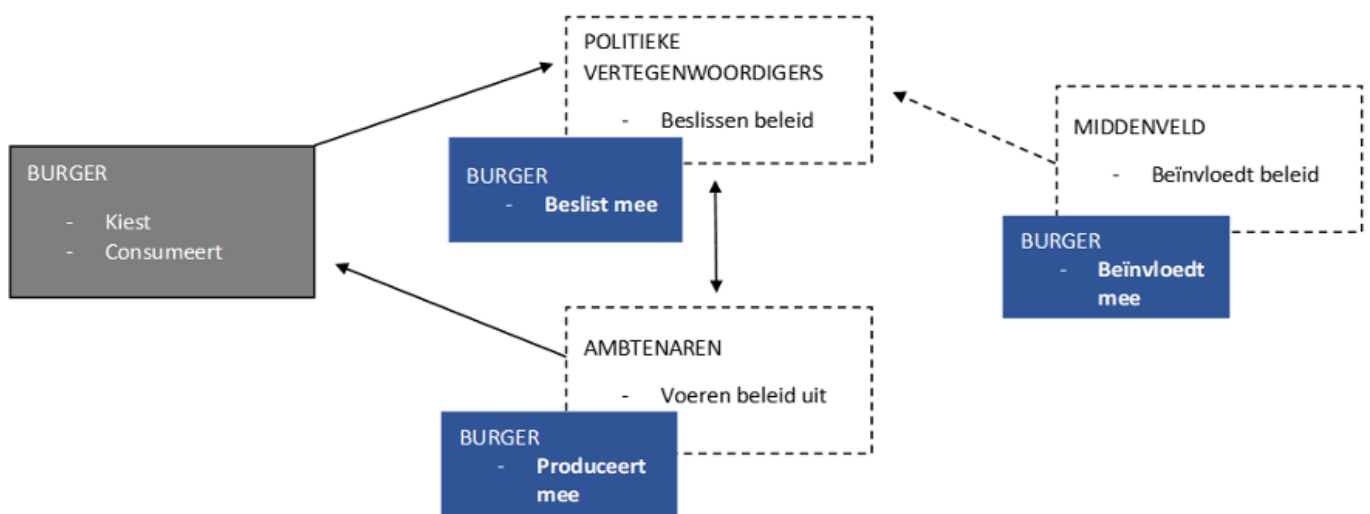
U heeft zich ingeschreven in de nieuwsbrief van het multidisciplinair onderzoeksproject 'Burgerparticipatie & Democratie', uitgevoerd aan de Universiteit Gent. Wij willen u alvast bedanken voor uw interesse in het project. Via deze weg houden wij u op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen, evenementen en onderzoeksresultaten.

[Meer informatie op onze website](#)

Lokale burgerparticipatie: de kijk van politici, ambtenaren, burgers en het maatschappelijk middenveld.

Steeds meer lokale besturen experimenteren met burgerparticipatie, ook in Vlaanderen. Volksraadplegingen, burgerbudgetten, burgerkabinetten en inspraakvergaderingen steken op heel wat plaatsen de kop op. Volgens sommigen een poging om het geloof van de burger in de democratie te versterken, volgens anderen om het bestuur en het beleid van het lokaal bestuur te verbeteren. In feite kunnen we – in een zeer vereenvoudigd schema, zie *figuur 1* – burgerparticipatie beschouwen als een aanvulling op het klassieke model van de representatieve democratie. Burgerparticipatie is dan het tegenbeeld van de vertegenwoordigende standaard.

Figuur 1

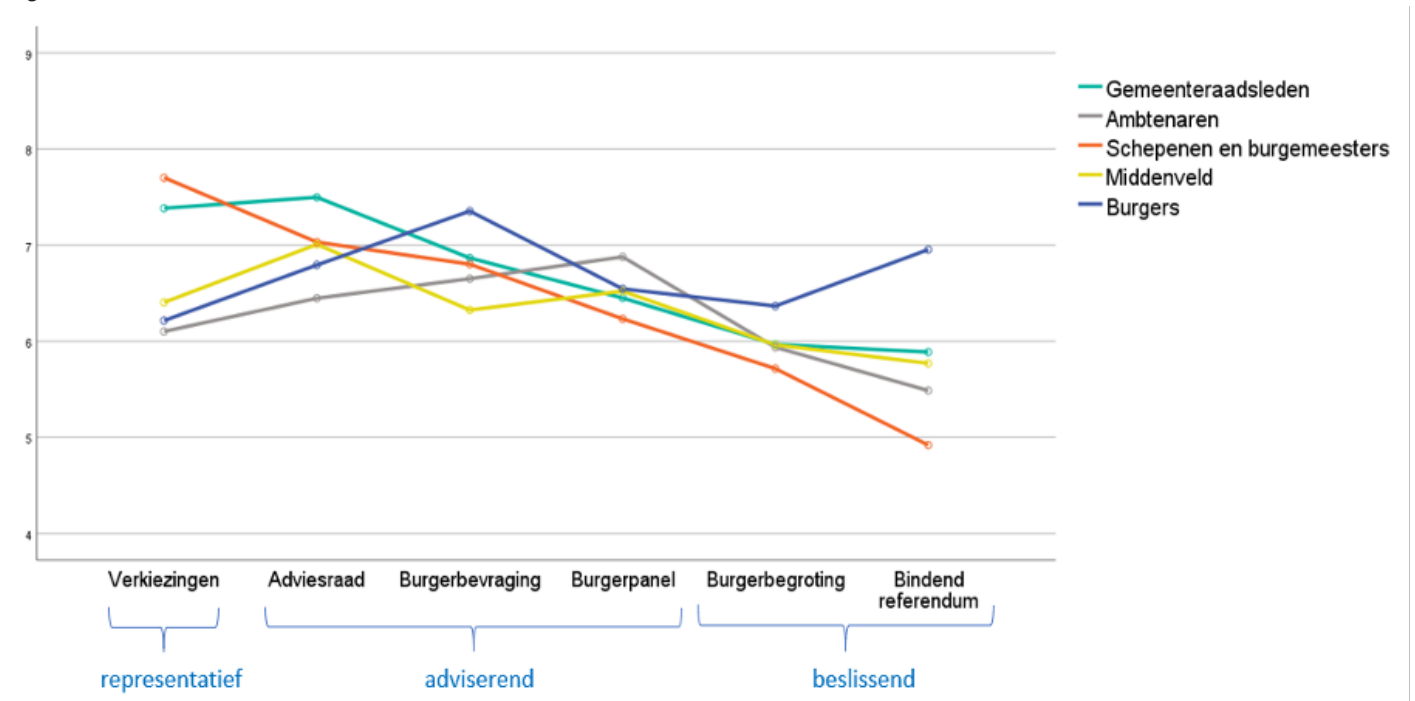
In de representatieve democratie is de burger een kiezer en een consument van publieke diensten en voorzieningen, in de participatieve democratie krijgt diezelfde burger een actievere rol: (mede-) beslisser van beleid, (mede-) producent van publieke diensten en (mede-) beïnvloeder van beleid. Met andere woorden: burgers nemen taken over die gewoonlijk voorbehouden zijn aan andere actoren in de lokale democratie: verkozen politici, ambtenaren, en het maatschappelijk middenveld van belangenvertegenwoordigers.

Nu de trend naar een meer participatieve lokale democratie zich steeds sterker doorzet, is een belangrijke vraag *hoe al deze actoren (burgers, politici, ambtenaren en het middenveld) de participatieve democratie beoordelen: vinden ze burgerparticipatie een goede manier om beleidsbeslissingen te nemen?* Om die vraag te beantwoorden organiseerden we een grootschalige enquête waaraan meer dan 4500 respondenten deelnamen, zowel burgers (N=2205), gemeenteraadsleden (N=820), schepenen en burgemeesters (N=336), ambtenaren (N=949) en een selectie van lokale middenveldorganisaties (N=273). We peilden naar hun mening over (1) bestaande besluitvormingsmethodes en (2) hypothetische besluitvormingsscenario's om beleid te beslissen in de lokale democratie.

Besluitvormingsmethodes

We legden in eerste instantie enkele gebruikelijke en gekende manieren voor die een lokaal bestuur kan aanwenden om beleidsbeslissingen te nemen: verkiezingen (het klassieke basismodel waarbij burgers beslissingsmacht aan volksvertegenwoordigers afstaan), adviesraden (waarin middenveldorganisaties en experts het bestuur adviseren), burgerbevragingen (waarbij alle burgers hun mening kunnen geven over een bepaald topic), burgerpanels (waarin een representatief bedoelde selectie van burgers via overleg tot een gedeeld advies komt), een burgerbegroting (waarin een selectie van burgers na onderling overleg beslist over hoe een deel van de lokale begroting besteed moet worden) en een bindend referendum (waarbij alle burgers kunnen beslissen over een beleidsvraagstuk, wat verder gaat dan de bestaande adviserende volksraadpleging). Merk op dat al deze methodes een toenemende mate van macht voor burgers inhouden: van advies tot zelf kunnen beslissen. De onderstaande *figuur 2* vat de resultaten samen ('is dit een goede manier voor (meer) burgerinspraak', op een schaal van 0-10).

Figuur 2

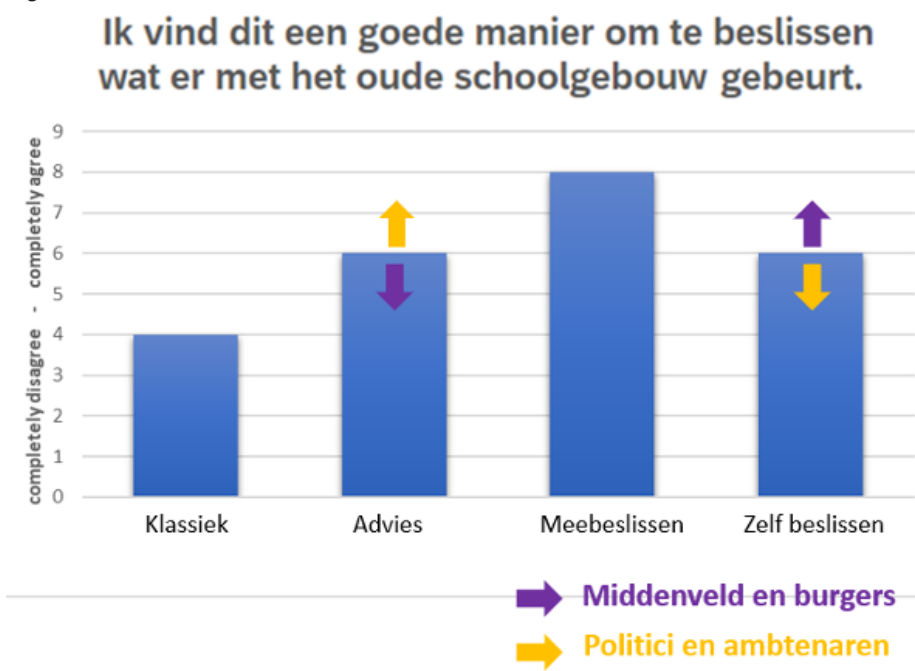

De belangrijkste bevindingen zijn ten eerste dat politici meer dan andere actoren verkiezingen als besluitvormingsmethode waarderen. Ten tweede valt het op dat burgers in tegenstelling tot andere actoren het bindend referendum als een goede besluitvormingsmethode aanstippen. Ten derde hebben alle actoren een relatief hoge waardering voor de meer adviserende methodes waarbij het lokaal bestuur beslist nadat burgers op één of andere manier hun mening of advies hebben kunnen geven (adviesraad, bevraging, panel). Over deze vormen van samen beslissen over beleid (burgers adviseren en bestuur beslist uiteindelijk) lijken de meeste actoren in de lokale democratie het eens te zijn. De accenten verschillen wel tussen de respondenten en naar vorm. Lokale politici (m.n. gemeenteraadsleden) hechten bijvoorbeeld meer waarde aan adviesraden, burgers meer aan een bevraging. Ambtenaren geloven dan weer verhoudingsgewijs meer in het burgerpanel. Innovatievere vormen (zoals het burgerpanel of de burgerbegroting) kunnen over het algemeen op wat minder enthousiasme rekenen dan langer bestaande inspraakmethodes.

Besluitvormingsscenario's

Dat beeld wordt bevestigd wanneer we de resultaten bekijken van de besluitvormingsscenario's. We legden de respondenten een fictieve maar herkenbare casus voor rond de herbestemming van een leegstaand schoolgebouw in het gemeentecentrum. We vroegen de respondenten welke de beste manier is om over die herbestemming te beslissen: het gemeentebestuur beslist autonoom, het gemeentebestuur beslist na advies van burgers, burgers en bestuur beslissen samen, of de burgers beslissen in de plaats van het bestuur. De resultaten worden samengevat in *figuur 3*.

Figuur 3

We zien dat het samen beslissen ('meebeslissen') gemiddeld genomen de hoogste voorkeur geniet van alle democratische actoren (burgers, politici, ambtenaren en middenveld). Maar ook een adviesrol voor burgers scoort hoog (iets hoger bij politici en ambtenaren), net zoals het zelf beslissen door burgers (iets hoger voor burgers en middenveld). De klassieke besluitvorming zonder burgerparticipatie krijgt de laagste waardering in deze casus.

Samenvattend

Het gemiddelde beeld over alle actoren heen is dat er een vraag is naar een zekere mate van burgerparticipatie, en dat een puur klassiek representatief model (waarin de rol van burgers beperkt wordt tot het kiezen van hun vertegenwoordigers) niet langer volstaat. Burgers vinden dat ze meer moeten kunnen participeren, en politici en ambtenaren vinden dat eigenlijk ook. Het scenario waarin burgerparticipatie de klassieke representatieve democratie vervangt, vinden alle actoren echter een brug te ver. Met andere woorden: de beste democratie is een hybride democratie waarin representatie wordt aangevuld met een zekere mate van participatie. Wel is het zo dat de actoren verschillen in wat die participatie dan best inhoudt. Bestuurders (politici en ambtenaren) neigen meer naar advies. Middenveld en burgers waarderen dan weer zelf beslissen meer. Burgers zijn enthousiaster over methodes die iedereen beogen te betrekken (bevraging of referendum). Bestuurders geloven meer in een getrapte logica (adviesraden voor politici of burgerpanels voor ambtenaren). Het middenveld neemt ook hier een intermediaire positie in (behoudens voor de bevraging).

In deze nieuwsbrief geven we enkel de algemene resultaten in grote lijnen mee. In de volgende edities gaan we dieper in op meer specifieke bevindingen per actor. Meer gedetailleerde informatie over dit onderzoek en de resultaten kan intussen verkregen worden bij de promotoren: [Bram Verschuere](#) (over het middenveld en het onderzoek in het algemeen), [Bram Wauters](#) (over gemeenteraadsleden), [Kristof Steyvers](#) (over ambtenaren, schepenen en burgemeesters) en [Arne Roets](#) (over burgers). Neem ook eens een kijkje op [onze website](#) om kennis te maken met ons volledige team, want dit onderzoek is het werk van 10 onderzoekers uit verschillende vakgroepen aan de Universiteit Gent.

Copyright © 2022 Universiteit Gent, All rights reserved.

Want to change how you receive these emails?
You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Grow your business with **mailchimp**